

ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТВОРІВ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Кондратьєва С.В.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: kondratyeva.svitlana@vu.cdu.edu.ua

Необхідною умовою для адекватного перекладу текстів з однієї мови на іншу є навика правильного аналізу граматичних структур іншомовних речень, правильність визначення труднощів граматичного перекладу та складання речень відповідно до норм цільової мови. Фахівець з перекладу повинен добре орієнтуватись у граматичних особливостях як мови оригіналу, так і мови, якою здійснюється переклад.

Потрібно бути готовим до таких особливостей, як:

- В одній із мов відсутній формальний граматичний відповідник;
- Відмінності у сфері вживання того чи іншого граматичного явища.

Оскільки структури німецької та української мов принципovo відрізняються одна від одної, то для еквівалентного перекладу необхідно визначити точне значення кожної граматичної форми оригінального тексту та знайти їй відповідник українською мовою.

Застосування технології трансформації морфологічних категорій у перекладі німецьких науково-технічних текстів вивчали українські дослідники Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй [1], серед яких:

- розбіжності у будові мови як наборі певних граматичних категорій та форм: німецькі артиклі (означені й неозначені), різний рід іменника;
- різні форми однини та множини (наприклад, в українській мові «двері» це множина, в німецькій існує форми однини жіночого роду *die Tür* та множини *die Türen*).
- відмінне частотне навантаження активного та пасивного стану, дійсного та умовного способів, інфінітивних конструкцій тощо;
- різнотипність вираження «формального» підмета та додатка *man, es*, неможливих у структурі українського речення; використання лексичних засобів для вираження граматичних категорій;
- дієслова з відокремлюваними префіксами, сталий порядок слів у реченні тощо [4].

Розглянемо деякі з них на конкретних прикладах. Якщо говорити про наявність артиклів, які вказують на рід іменника – то українською рід може бути зовсім іншим. Наприклад, в українській мові слово *дівчинка* жіночого роду, а в німецькій *das Mädchen* – середнього. Неозначений артикль або не перекладають взагалі, або – як *один, одна* і т.д. .

<i>Ein Mädchen geht mit mir ins Fitness-Studio. Es ist sehr hübsch.</i>	<i>Одна дівчина ходить зі мною у фітнес клуб. Вона дуже гарна.</i>
---	--

Вираження підмета через *man, es* – це сталий порядок слів у реченні. У цьому реченні ми бачимо чіткий порядок слів, зумовлений наявністю складнопідрядного речення, яке стоїть на початку, та інфінітивну конструкцію. У реченні, яке наведене нижче присутні і безособовий займенник *man*, який перекладається третьою особою однини, але дієслово поруч із ним узгоджується у третій особі однини, і безособовий займенник *es* у складі сталої фрази *los gehen* – рухатися, рушати (із мертвої точки).

<i>Bevor man sich selbstständig macht, ist viel Planung nötig. Los geht es normalerweise damit, einen Business Plan zu schreiben [3].</i>	<i>До того як стати самостійним, треба багато запланувати. Рухатися нормально все починає тільки тоді, коли складений бізнес-план.</i>
---	--

У процесі перекладу було використано заміну синтаксичної конструкції речення, окрім цього для адекватного сприйняття відбувається **заміна пасивної конструкції активною.**

<i>Das Gerät muss daher vor dem ersten Gebrauch gespült werden [2].</i>	<i>Перед початком використання приладу, його частини необхідно ретельно промити.</i>
---	--

Отже, у процесі перекладу найчастіше використовуються такі граматичні прийоми перетворення як: заміна форм числа та часу, стану та способу, частин мови, порядку слів. Підсумовуючи, слід підкреслити, що для точного та повного перекладу професійних текстів у різних галузях, перекладачі повинні володіти достатніми перекладацькими навичками, добре орієнтуватись у граматичних особливостях мови оригіналу та мови, якою здійснюється переклад.

Список використаних джерел

1. Кияк Т. Р. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник для студентів вищ. навч. закл. / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. Чернівці : Видавничий дім «Букрек», 2014. 640 с.
2. Кучер З.І. Граматичні особливості перекладу німецьких фахових текстів українською мовою. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/57.pdf>
3. Ходикіна І. В. Труднощі перекладу сучасної німецької мови. URL : <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/207/5758/12038-1?inline=1>
4. Horst G. Arbeiten wie ich möchte. Deutsch perfekt. 2021. № 1. С. 49

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент Овсієнко Л.О.